

всички желаещи. Ако това се укаже неприложимо, поради маломърността на напояваното землище, то се оставя на разположение на общината, която го дава подъ наемъ по части.

*

Установенитѣ по горния начинъ категории могат да се провѣрятъ чрезъ пазарната цена на декаръ земя отъ нѣколко пункта на една и сѣща категория. По сѣщия начинъ се провѣрѣва и разликата между категориитѣ, установена по таблицата за оценката на земитѣ. Когато установенитѣ категории по естествено-историчния методъ съвпадатъ съ възприетитѣ отъ самитѣ селяни пазарни цени, тогава се приема, че оценката е извършена правилно. При разногласия се налага провѣрка на даннитѣ, получени по двата метода.

Оценката на земитѣ, по своето естество налага съвмѣстната работа на почвоведа и агронома. Тѣ, следъ като добиятъ точни сведения отъ селянитѣ за селското землище, избиратъ нѣколко типични пунктове, въ които изкопаватъ дълбоки дупки (профили), върху които изучаватъ подробно свойствата на почвата. Подразбира се, че типътъ на почвата предварително е познатъ на почвоведа. Отъ даннитѣ на това изучаване се съставя таблица за оценката.

*

Следъ съставяне на таблицата се започва систематичното изучаване на цѣлото землище. За тази целъ се правятъ повече или по-малко — наспроти външния видъ на мѣстото, дупки (профили) въ известно разположение. По тѣхъ се преценява почвата. Къмъ тая преценка се прибавя преценката и на останалитѣ елементи и отъ цѣлото се получава показателътъ на категорията на земята.

Колко категории трѣбва да има, не може предварително да се опредѣля. Тѣхниятъ брой зависи отъ мѣстнитѣ условия. Броятъ имъ, обаче, не бива да се ограничава заради технически удобства. Точната преценка трѣбва да обхваща не само отдѣлни ниви, но и части отъ тѣхъ. Подробното категоризиране на земята се налага отъ свойствата на главния елементъ — почвата. Последната нѣма рѣзка граница. Отъ единъ видъ до други има редици преходи, които за стопанството иматъ значение. Означаването на тѣзи преходи е възможно само съ въвеждането на повече категории.

Установенитѣ и добре провѣрени категории се нанасятъ на кадастралния планъ. Тая работа трѣбва да се извърши отъ оценителитѣ — почвоведи и агрономи, заедно съ планоснимача. Точното поставяне границитѣ на категориитѣ е едно отъ важнитѣ условия за добрия успѣхъ на комасацията. Отъ това зависи да има или да нѣма ошетен и облагодетелствуван.